

Autor: Aneta Para

Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące definicji MŚP i związanych z nią dylematów

Jak powiedział Günter Verheugen – Członek Komisji Europejskiej, Komisarz ds. przedsiębiorstw i przemysłu – „Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są motorem gospodarki europejskiej. Są one głównym źródłem zatrudnienia, budzą ducha przedsiębiorczości i innowacji w UE, a tym samym mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia konkurencyjności i zatrudnienia.” Dlatego też definicja MŚP obowiązująca od 1 stycznia 2005 r. to ważny krok dla poprawy otoczenia MŚP, jej celem zaś jest promowanie przedsiębiorczości, inwestycji i wzrostu. Dziś jedyną, autentyczną podstawę do określenia warunków kwalifikacji przedsiębiorstwa jako MŚP stanowi właśnie **Zalecenie Komisji 2003/361/WE, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L 124 z 20 maja 2003 r.** To zalecenie będzie miało zastosowanie do wszystkich polityk, programów i działań, jakie Komisja realizuje wobec MŚP. Dla państw członkowskich stosowanie definicji jest dobrowolne, jednakże Komisja zachęca do stosowania jej w możliwie najszerszy sposób.

MŚP odgrywają główną rolę w gospodarce europejskiej. W Unii Europejskiej liczącej 25 państw, 23 mln MŚP stanowi praktycznie 99% wszystkich przedsiębiorstw i zapewnia około 75 mln miejsc pracy. MŚP mają jednak często trudności z uzyskaniem kapitału lub kredytu, zwłaszcza w fazie uruchamiania przedsiębiorstwa. Przez to mają trudny dostęp do nowych technologii lub innowacji. Wsparcie dla MŚP jest więc jednym z priorytetów Komisji Europejskiej dotyczących wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

Na kategorię mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) składają się przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 mln euro i/lub całkowity roczny bilans nie przekracza 43 mln euro.

Przeciętne europejskie przedsiębiorstwo zatrudnia do sześciu osób, dlatego większość z przedsiębiorstw można uznać za MŚP. Jednak definicja uwzględnia ewentualne związki z innymi przedsiębiorstwami. Czasem te związki pociągają za sobą istotne powiązania finansowe, które powodują, że przedsiębiorstwa nie można określić jako MŚP.

Warto zaznaczyć, iż w celu ułatwienia rozpatrywania wniosków MŚP o pomoc finansową lub uczestnictwo w konkretnych programach stworzono **wzór oświadczenia dotyczącego samooceny** (załączony do niniejszego artykułu, patrz str. 6), który przedsiębiorstwa same mogą wypełnić. Składając wniosek można wysłać to oświadczenie do odpowiedniego działu administracji celem ustalenia czy dane przedsiębiorstwo ma status MŚP.

Omawiana definicja pomaga promować innowacje i rozwijać partnerskie relacje, zapewniając jednocześnie aby adresatem programów były tylko te przedsiębiorstwa, które rzeczywiście wymagają wsparcia. Definicja podwyższyła (w stosunku do poprzedniej) progi finansowe, umożliwiając wielu przedsiębiorstwom otrzymanie statusu MŚP i możliwość zakwalifikowania się do wsparcia. Próg zatrudnienia pozostał na wcześniejszym poziomie. W Unii Europejskiej powstaje coraz więcej mikroprzedsiębiorstw, dlatego też ustalono progi finansowe także dla nich. Ma to zachęcić do przyjęcia środków służących rozwiązaniu specyficznych problemów, które napotykają mikroprzedsiębiorstwa, zwłaszcza na etapie uruchomienia.

Odwiecznym problemem MŚP jest dostęp do kapitału, często dlatego, iż nie są w stanie złożyć zabezpieczeń, jakich często żądają kredytodawcy. Definicja przyznaje korzystne traktowanie niektórym inwestorom, takim jak fundusze regionalne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka oraz „anioły biznesu”, bez konieczności utraty przez przedsiębiorstwo statusu MŚP. To samo dotyczy małych samorządów, które mają roczny budżet nie przekraczający 10 mln euro i liczbę mieszkańców mniejszą niż 5000. Mogą one inwestować w MŚP do pewnej wysokości, przy czym przedsiębiorstwo nie traci praw i przywilejów przy ubieganiu się o dotacje.

Stosuje się też szczególne przepisy w odniesieniu do uniwersytetów i niedochodowych ośrodków badawczych, umożliwiając im posiadanie udziałów w MŚP. Taka współpraca zapewnia przedsiębiorstwu partnera finansowego i dostęp do B&R. Ośrodkom badawczym oferowana jest ścieżka praktycznego zastosowania ich prac innowacyjnych.

Aby środki przekazywane były tylko tym przedsiębiorstwom, które tego naprawdę potrzebują, definicja wprowadza metody obliczania progu zatrudniania i pułapu finansowego, aby uzyskać faktyczny obraz sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa. W tym celu wyodrębniono następujące kategorie przedsiębiorstw: niezależne, partnerskie i związane. Podano wyraźne instrukcje, jak należy traktować związki między MŚP a innymi przedsiębiorstwami i inwestorami.

Generalnie większość MŚP to przedsiębiorstwa niezależne, co oznacza, że działają całkowicie samodzielnie lub posiadają mniejszościowe udziały (mniej niż 25%) w jednym, lub kilku innych przedsiębiorstwach. Jeśli wysokość tych udziałów osiąga 50% to uznaje się, że są to przedsiębiorstwa partnerskie. Powyżej tego pułapu przedsiębiorstwa uważa się za związane.

Przede wszystkim, aby zostać zakwalifikowanym do kategorii MŚP należy mieć **status przedsiębiorstwa**. Przedsiębiorstwo to „podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną”. A zatem mogą to być osoby prowadzące działalność na własny rachunek, przedsiębiorstwa rodzinne, czy też spółki i konsorcja.

Przy określaniu liczby zatrudnionych oraz kwot finansowych należy przyjąć dane znajdujące się w ostatnim zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw, których sprawozdania finansowe jeszcze nie zostały zatwierdzone, należy w trakcie roku finansowego dokonać w dobrej wierze realistycznej oceny danych, które mają zastosowanie. Zachowanie progu zatrudnienia jest obowiązkowe, natomiast jeśli chodzi o pułap dotyczący rocznego obrotu lub całkowitego bilansu rocznego, MŚP może wybrać jeden z nich, nie musi więc spełniać obu warunków finansowych.

W ramach kategorii MŚP małe przedsiębiorstwo to takie, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników, a jego roczny obrót lub/i całkowity bilans roczny nie przekracza 10 mln euro. Mikroprzedsiębiorstwo to takie, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników, którego roczny obrót lub/i całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln euro.

Tabela 1. Progi i pułapy wg definicji MŚP

Kategoria przedsiębiorstwa	Liczba osób zatrudnionych: roczne jednostki robocze (RJR)	Roczny obrót (lub →)	Całkowity bilans roczny
Średnie	< 250	≤ 50 mln euro	≤ 43 mln euro
Małe	< 50	≤ 10 mln euro	≤ 10 mln euro
Mikro	< 10	≤ 2 mln euro	≤ 2 mln euro

Liczba osób zatrudnionych dotyczy osób zatrudnionych na pełnych etatach, w niepełnym wymiarze godzin, sezonowo i obejmuje:

- Pracowników,
- Osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników (na mocy krajowego prawa),
- Właścicieli – kierowników,
- Wspólników prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i uczestniczących w zysku przedsiębiorstwa

Nie wlicza się okresu trwania urlopu macierzyńskiego i wychowawczego. Wlicza się każdego, kto był zatrudniony na pełny etat w przedsiębiorstwie w ciągu całego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały całego roku, pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin oraz pracowników sezonowych traktowana jest jako części ułamkowe jednostki roboczej.

Roczny obrót to dochód, jaki przedsiębiorstwo uzyskało ze sprzedaży produktów i usług w ciągu roku. Obrót należy liczyć bez uwzględnienia podatku VAT oraz innych podatków pośrednich.

Całkowity bilans roczny odnosi się do wartości głównych aktywów przedsiębiorstwa.

Aby ustalić czy przedsiębiorstwo jest niezależne, partnerskie czy związane, należy uwzględnić wszelkie związki z innymi przedsiębiorstwami.

Przedsiębiorstwo niezależne

Przedsiębiorstwo uznawane jest za niezależne, jeśli:

- Jest w pełni samodzielne czyli nie posiada udziałów w innych przedsiębiorstwach a inne przedsiębiorstwa nie posiadają w nim udziałów,
- Posiada poniżej 25% kapitału lub głosów (w zależności, która z tych wielkości jest większa) w jednym lub kilku przedsiębiorstwach a/lub inne przedsiębiorstwa posiadają poniżej 25% kapitałów lub głosów w tym przedsiębiorstwie.

Warto zaznaczyć, że przedsiębiorstwo może posiadać kilku inwestorów, z których każdy ma w nim poniżej 25% kapitału lub głosów i nadal pozostać przedsiębiorstwem niezależnym (jeśli inwestorzy nie są ze sobą związani).

Przedsiębiorstwo może zostać zakwalifikowane jako niezależne nawet jeśli wartość 25% kapitału lub głosów została przekroczona, w przypadku poniższych inwestorów:

- Publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują kapitał własny w przedsiębiorstwa nienotowane na giełdzie (anioty biznesu),
- Uniwersytety lub niedochodowe ośrodki badawcze,
- Inwestorzy instytucjonalni łącznie z regionalnymi funduszami rozwoju,
- Samorządy lokalne z rocznym budżetem nie przekraczającym 10 mln euro oraz liczbą mieszkańców poniżej 5000

Jednak każdy z tych inwestorów może posiadać nie więcej niż 50% udziałów w przedsiębiorstwie i inwestorzy ci nie mogą być ze sobą związani.

Przedsiębiorstwo partnerskie

Przedsiębiorstwo uznaje się za partnerskie, jeśli:

- Posiada 25% lub więcej kapitału lub głosów w innym przedsiębiorstwie, a/lub inne przedsiębiorstwo posiada 25% lub więcej kapitału lub głosów w przedmiotowym przedsiębiorstwie,
- Przedsiębiorstwo nie jest związane z innym przedsiębiorstwem, co oznacza m.in., że głosy jakie posiada w innym przedsiębiorstwie (lub odwrotnie) nie przekraczają 50% ogólnej sumy głosów.

W przypadku przedsiębiorstwa partnerskiego do własnych danych należy dodać procent (posiadany udział w kapitale lub w głosach) liczby osób zatrudnionych i danych finansowych drugiego przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwo nie może być uznane za MŚP jeśli 25% lub więcej jego kapitału lub głosów jest kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio, łącznie lub indywidualnie przez jeden lub kilka podmiotów publicznych. Tej zasadzie nie podlegają inwestorzy:

- Publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują kapitał własny w przedsiębiorstwa nienotowane na giełdzie (anioty biznesu),
- Uniwersytety lub niedochodowe ośrodki badawcze,
- Inwestorzy instytucjonalni łącznie z regionalnymi funduszami rozwoju,
- Samorządy lokalne z rocznym budżetem nie przekraczającym 10 mln euro oraz liczbą mieszkańców poniżej 5000

Przedsiębiorstwo związane

Taki związek występuje wtedy, kiedy przedsiębiorstwa tworzą grupę, w której jedno przedsiębiorstwo kontroluje (pośrednio lub bezpośrednio) większość głosów w innym przedsiębiorstwie lub też wywiera dominujący wpływ na to przedsiębiorstwo.

Przedsiębiorstwa są związane jeśli:

- Przedsiębiorstwo posiada większość głosów w innym przedsiębiorstwie,
- Przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu zarządzającego (lub administracyjnego czy nadzorczego) innego przedsiębiorstwa,

- Przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniem w jego statucie (lub innym dokumencie założycielskim),
- Przedsiębiorstwo może kontrolować samodzielnie większość głosów udziałowców lub członków w innym przedsiębiorstwie (zgodnie z umową).

Aby ustalić czy przedsiębiorstwo zachowuje konieczne pułapy i progi ustanowione w definicji należy dodać 100% danych przedsiębiorstwa związanego do danych przedsiębiorstwa.

Reasumując definicja MŚP stanowi ważne narzędzie stosowania skutecznych środków i programów wspierających osiągnięcia i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Dlatego też zachęca się Państwa członkowskie Unii Europejskiej do jej stosowania w jak najszerszy sposób.

Contract Consulting

Kumela i Wspólnicy

WZÓR OŚWIADCZENIA

INFORMACJE WYMAGANE DO ZAKWALIFIKOWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA DO KATEGORII MŚP

Dokładna identyfikacja przedsiębiorstwa wnioskodawcy

Imię i nazwisko lub nazwa.....

Adres (siedziba)

Numer w rejestrze/numer VAT¹.....

Imię, nazwisko i stanowisko osoby reprezentującej przedsiębiorstwo²

Typ przedsiębiorstwa (patrz: nota wyjaśniająca)

Prosimy zaznaczyć przypadek, który dotyczy przedsiębiorstwa wnioskodawcy:

- Przedsiębiorstwo niezależne W tym przypadku dane wpisane w poniższe zestawienie wynikają wyłącznie ze sprawozdań finansowych przedsiębiorstwa wnioskodawcy. Prosimy wypełnić samo oświadczenie, bez załączników.
- Przedsiębiorstwo partnerskie Prosimy wypełnić i dołączyć załącznik (oraz dodatkowe strony), następnie wypełnić oświadczenie, kopiując wyniki obliczeń do zestawienia poniżej.
- Przedsiębiorstwo związane

Dane wykorzystywane do określenia kategorii przedsiębiorstwa

Dane te należy obliczyć zgodnie z art. 6 zalecenia Komisji 2003/361WE dotyczącego definicji MŚP.

Okres referencyjny (*)

Liczba zatrudnionych osób (RJR)	Roczny obrót (**)	Całkowity bilans roczny (**)

(*) Wszystkie dane muszą odnosić się do ostatniego, zatwierdzonego okresu obrachunkowego i być obliczone w stosunku rocznym. W przypadku nowo utworzonego przedsiębiorstwa, którego sprawozdania finansowe jeszcze nie zostały zatwierdzone, należy przyjąć dane pochodzące z wiarygodnej oceny dokonanej w trakcie roku obrotowego.

(**) W tys. euro.

Uwaga:

W porównaniu z poprzednim okresem obrachunkowym nastąpiła zmiana danych, która może spowodować zmianę kategorii przedsiębiorstwa wnioskodawcy (mikro, małe, średnie lub duże przedsiębiorstwo).

Nie

Tak (w tym przypadku prosimy wypełnić i dołączyć oświadczenie dotyczące poprzedniego okresu obrachunkowego)³

Podpis

Nazwisko i stanowisko osoby podpisującej, upoważnionej do reprezentowania przedsiębiorstwa:

Oświadczam, że dane zawarte w niniejszym oświadczeniu i załącznikach do niego są zgodne ze stanem faktycznym.

Sporządzono w

Podpis

¹ Ustala Państwo Członkowskie w zależności od swoich potrzeb.

² Prezes, dyrektor naczelny lub osoba na równorzędnym stanowisku.

³ Definicja. Art. 4 ust. 2 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE.